

Živko Radan
Fakultet za fizičku kulturu, Zagreb

IX MEĐUNARODNI KONGRES O HISTORIJI
TJELESNOG ODGOJA I SPORTA Lisabon (Portugal)
4 — 10 aprila 1981.

Međunarodno udruženje za historiju tjelesnog odgoja i sporta (HISPA) preko Nacionalnog Instituta za Sport iz Lisabona (Portugal) organiziralo je svoj IX Međunarodni kongres o historiji tjelesnog odgoja i sporta u Lisabonu od 4. — 10. aprila 1981. godine.

Teme Kongresa bile su:

1. Sport i religija
2. Historija sporta i tjelesnog odgoja u Iberijskoj kulturi.

Kongres je održan u prostorijama zadužbine Caluste-Gulbenkiana u Lisabonu. Kongresu je prisustvovalo 92 učesnika iz 27 zemalja sa svih kontinenata osim Australije. Iz Jugoslavije je učestvovao prof. dr Živko Radan sa Fakulteta za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu, član komisije za historiju fizičke kulture SFRJ.

Rad Kongresa trajao je 5 dana i na njemu je podneseno 15 referata. Nakon svakoga referata bilo je omogućeno postavljanje pitanja i eventualna diskusija o iznesenoj problematici. Naročito su referati po prvoj temi — Sport i religija, ponekad izazivali diskusije. Tematika je sama po sebi vrlo zanimljiva, a razrađivala je problematiku povezanosti i uticaja religije na sport odnosno sporta na religiju i to od najstarijih vremena do današnjih dana. Obrađivane su sve svjetske antičke i suvremene religije na svim kontinentima.

Diskusije su se specijalno vodile oko problematike porijekla i uloge sportskih igara odnosno sportskih priredbi u relaciji širenja i jačanja religijskog pokreta. Da li su iz kultskoreligijskih potreba organizirana razna sportska natjecanja i igre ili su sportska natjecanja i igre usmjeravali razvoj kulturno religijskih formi i sadržaja, Također je obrađivan i problem njihovih uloga i uticaja i povezanosti u dotičnim društvenim sredinama i civilizacijama.

Sigurno je da je ta povezanost bila od značajnog uticaja. Međusobno su se nadopunjavale, ali i povremeno isključivale naročito u periodima jačanja ili kriza pojedinih religija — kršćanstva, budizma i sl.

U pojedinim zemljama postoje i danas posebno organizirane sportske organizacije i natjecanja po religijskoj pripadnosti (Katolički, evangelistički i jeverski sportski savezi u Saveznoj Republici Njemačkoj) i dr.

Odlučnu ulogu imale su prirodne forme kretanja koje se susreću kako u starijim tako i u kasnijim periodima razvoja ljudskog društva. Posebno je trčanje

imalo konstantnu pozitivnu ulogu u svim zemljama i svim civilizacijama. Njegovale su ga i podsticale kako ranije tako i kasnije civilizacije i sve religije.

Evo nekoliko imena autora i naslova njihovih referata koji su pobudili veći interes kod učesnika:

1. Lotz dr F. (SRNJ): Razvoj odnosa crkve i sporta u SR Njemačkoj od 1950—1980.

2. Lucien C. (Franc): Sport i akcije zahvalnosti. Mjesto i uloga tjelesnog vježbanja u organiziranim svečanostima u Portugalu u 1622. godine za vrijeme kanonizacije svetog Ignaca i svetog Franje Ksaverskog.

3. Bernett, H. (SRNJ): Kultovi prirode kao nadomjestak religije u ideologiji njemačke tjelesne kulture.

3. Krüger, A. (SRNJ): Porijeklo i značaj Coubertinove religije atleta.

5. Pfister, G. (SRNJ): Ženski sport s katoličkog pogleda.

6. Burgener, L. (Švic.) Eklesiastički pokret i tjelesno vježbanje u Švicarskoj (XV—XVI stoljeće).

7. Sasajima, K. (Jap.) Sport i religija u Japanu tokom 10—19 stoljeća.

8. Sport i islamska religija — Touny, A. E. (Egipt).

9. Bautros, H. (Liban): Sport i religija u Feničkoj baštini.

10. Mathys, F. K. (Švic.) Kulturno porijeklo sporta u Evropi, Aziji i Americi.

11. Seiwa, H. (Jap.): Historija japanskog planinarstva i žena u svijetlu i relaciji prema religiji.

12. Gillmeister, H. (SRNJ): Uloga religije u evoluciji rano — evropskih igara s loptom.

13. Oliver, B. (Filipini): Ritualni plesovi kod katolika na Filipinama.

14. Becker, H. (SRNJ): Jevrejski gimnastički pokret između religije i nacionalizma.

15. Religijska filozofska osnova tjelesnog odgoja u kulturi Indije. — Deshpande, S. H. (Indija).

16. Metcalfe, A. (Canada): Uloga religijskih institucija u širenju i organiziranju sporta u Torontu (Canada) 1919—1929.

17. Decker, W. (SRNJ): Sportski rituali kod Egipatskih jubilarnih svečanosti.

18. Fontaine, M. M. — Bonhomme, G. (Franc): Vještina plivanja. Humanističke i religijske koncepcije i njihov uticaj na razvoj plivanja od XV—XVII stoljeća.

19. Jeu, B. (Franc.): Pojava sportskih institucija proizašla iz plemenskih rituala.

20. Langenfeld, H. (SRNJ): Religija sporta.

21. Mauer, W. (SRNJ): Kasna srednjovjekovna takmičenja u crkvenim sakralnim objektima (crkve,

groblja) i dr.

Za vrijeme održavanja Kongresa održana su i zasjedanja dvaju međusobnih organizacija za historiju tjelesnog vježbanja i sporta.

I. 7. IV 1981. održan je sastanak Prezidija Međunarodnog komiteta za sport i tjelesni odgoj (ICSPE) pri CIEPS UNESCO-u.

Razmatrani su problemi:

1. daljnjeg organizacionog jačanja ove organizacije — problemi redovnog i dopisnog članstva.

2. pripreme redovne izborne konferencije koja bi se trebala održati u Magglingenu (Švic.) u okviru Međunarodnog seminara 1982. godine.

3. pripreme Međunarodnog seminara o historiji tjelesnog vježbanja i sporta u Magglingenu (Švic.) krajem maja 1982. godine. Prijedlozi tema Seminara:

3.1 Historija nauke o sportu i njenih disciplina.

3.2 Historija organizacija i institucija o sportu.

3.3 Biografije poznatijih sportista.

4. predviđa se održavanje predolimpijskog kongresa na temu: Historija olimpijskog pokreta. Kongres bi se održao u Longviewu (Oregon — SAD) 1984. godine.

5. Prije ovoga Kongresa održao bi se posebni Seminar o ovome problemu u Poljskoj prilikom proslave 90-godišnjice MOK. (1894—1984). Teme Seminara bi-

le bi:

5.1 Moderni sport i olimpizam,

5.2 Historija modernih olimpijskih igara, i

5.3 Prilozi modernizaciji olimpijskih igara.

6. Diskutiralo se i o sportskohistorijskoj informatici (IASY) u svijetlu neodržane konferencije u Lublinu (Poljska/1980). Zaključeno je da se o tome detaljnije odluke donesu na I Svjetskom kongresu informatike u sportu i VII međunarodnom kongresu IASY koji se održavaju u Bukureštu od 5. do 9. 10. 1981.

II. 9. IV 1981. održana je i redovna izborna konferencija Međunarodnog udruženja historičara tjelesnog odgoja i sporta (HISPA). Na Konferenciji je:

1. izvršena dopuna Statuta HISPA-e,

2. izabrano je novo rukovodstvo ovoga Udruženja (za predsjednika je izabran prof. Redmond Gerald iz Edmontona — Canada),

3. utvrđen je budući kalendar sastanka Udruženja. Slijedeći X Kongres održat će se u Edmontonu (Canada) u vrijeme održavanja Univerzijade 1983. godine, koja će se održati u ovome gradu. Tema Kongresa utvrditi će se naknadno.

U okviru socijalno kulturnog programa organizirano je razgledavanje važnijih ustanova Lisabona i nekadašnji kraljev dvorac pored Lisabona — Sintra, Belema i Jeronimskog samostana, Arabide i dr.